

lekcje

AR
CHI
TEK
TURYPROMUJEMY
POLSKA
ARCHITEKTURĘ
konstrukcja technologia designBudynek biurowy
ASCO SA
w Krakowiedr Rafał Barycz
dr Paweł Saramowicz

Najlepsze biurowce muszą odznaczać się wysmakowaną, nietuzinkową formą architektoniczną. Staje się ona swego rodzaju marketingiem architektonicznym, a sam budynek – emblematem, świadczącym o sile gospodarczej inwestora.

Kraków się rozwija. Przybywa obiektów użyteczności publicznej oraz biurowych na odpowiednim poziomie cywilizacyjnym. Wśród nich jest biurowiec Spółki Akcyjnej ASCO, zaprojektowany w Biurze Architektonicznym Barycz i Saramowicz.

Najlepszy, czyli jaki?

Na wymagającym rynku powierzchni biurowych nasycenie budynków zaawansowanymi sieciami teletechnicznymi, instalacjami HVACR i innymi zdobyczami dzisiejszej techniki stanowi cywilizacyjny standard, ale już nie wystarczy, by przyciągnąć oczekiwanego klienta. Toteż najlepsze biurowce muszą odznaczać się wysmakowaną, nietuzinkową formą architektoniczną. Staje się ona swego rodzaju marketingiem architektonicznym, a sam budynek – emblematem, świadczącym o sile gospodarczej inwestora. Współcześnie wzrasta rzesza świadomych firm inwestycyjnych, upatrujących w architekturze ofensywnego narzędzia rynkowego.

Architektura i innowacyjne materiały

Elewacja budynku, skomponowana z matematyczną precyzją, jednakże sytuująca się pomiędzy poezją a racjonalnością, została wykonana z wykorzystaniem smukłych, horyzontalnych ceramicznych płyt elewacyjnych NBK Keramik, używanych wcześniej przez Renzo Piano w zabudowie słynnego Potsdamer Platz w Berlinie. Dodatkowo wprowadzono tu abstrakcyjne współczesne boniowanie, wykonane z satynowanej stali nierdzewnej. Zsyntetyzowany wizerunek gmachu, który swą nowoczesną architekturą ma silnie oddziaływać na otoczenie, uzyskano dzięki umieszczeniu na jego fasadzie w rytmicznym porządku architektonicznym okazałych rozmiarów ekranów, o funkcji brise-soleil, mających charakter futurystycznych lizen. Budynek ściśle wypełnia tkankę miejską, a jego skala i sposób artykulacji architektonicznej nawiązują do charakteru wnętrza urbanistycznego ulicy, ukształtowanego w większo-

ści przez przedwojenne kamienice.

Znalezienie właściwego wyrazu elewacji frontowej nie było zadaniem łatwym, skoro za cel postawiliśmy sobie uzyskanie bardzo dużej ekspresji, przy równoczesnym zachowaniu pewnej spolegliwości wobec istniejącej zabudowy. Sądzimy, że dziś największa sposobność rozwoju innowacyjnej architektury wiąże się z odkrywaniem nowoczesnych możliwości materiałów hi-tech i stosowaniem ich jako tworzywa kreatywnej estetyki. Dlatego pierwotnie homogeniczne oblicze architektoniczne budynku, o dużej sile działania, zamierzaliśmy osiągnąć poprzez zastosowanie wielkiego nowoczesnego portyku z siatek stalowych ze stali nierdzewnej, produkcji niemieckiej firmy GKD (Gebrüder Kufferath AG). Ten nowatorski i bardzo elegancki materiał używany był w krajach rozwiniętych gospodarek w medialnych budynkach zaawansowanej technologii, jak pawilon Planet-M Bertelsmanna na Expo 2000 w Hanowerze czy Expomedia w Saarbrücken.

Uczyć architektury to poważna misja, dlatego jest to zadanie dla mistrzów – osób całkowicie oddanych tej dziedzinie wiedzy, które można obdarzyć zaufaniem godnym nauczycieli.

Dominique Perrault zastosował go stylizując elewację domu handlowego WII sieci M-Preis w tyrolskim Wattens. Tutaj pierwszy raz miał szansę pojawić się w krajobrazie polskiej ulicy, lecz ostatecznie względy natury ekonomicznej sprawiły, że musieliśmy zaproponować coś bardziej przystępnego.

Istotny kontekst

Koledzy z kancelarii obrotu nieruchomościami często przywołują hasło: „miejsce, miejsce i jeszcze raz miejsce!” Budynek biurowy ASCO SA ma atrakcyjną lokalizację, a to na rynku komercyjnych in-

westycji rzecz niesłychanie istotna. Położony jest w Krakowie, u zbiegu pl. Bohaterów Getta (d. Zgody) z ul. Kącik. Stąd tylko 2000 m do Rynku Głównego. Według miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, ulica ta stać się ma reprezentacyjnym corso pieszym, łączącym pl. Bohaterów Getta z projektowanym pl. Oskara Schindlera. Swego czasu dzielnica Zabłocie, gdzie gmach jest położony, była najgorszą częścią miasta, a dziś staje się jedną z najlepszych. Dowodzi to siły działania architektury. W miejsce postindustrialnych, zdegradowanych przestrzeni powstały

tu w ostatnich latach tak znaczące budynki użyteczności publicznej i obiekty infrastruktury miejskiej jak kampus Krakowskiej Akademii Andrzeja Frycza Modrzewskiego (arch. Krzysztof Kiendra), Muzeum Sztuki Współczesnej MOCAR (arch. Claudio Nardi), Most Kotlarski na Wiśle (arch. Witold Gawłowski), wielorodzinne zespoły mieszkaniowe, a także lofty.

Obiekt położony jest w Podgórzu, które stanowiło niegdyś samodzielne miasto. Słynęło ze złóż krzemieniowych. Posiadało własne składy solne, pośredniczące w splawianiu żup wielickich. Przez

Podgórze wiodła droga solna na Wieliczkę i Bochnię, a także szlak handlowy na Węgry i Ruś. Nazwa osady pochodzi według źródeł od określenia „pod górą Lasoty”. Dopiero w roku 1914, po długim opieraniu się mieszkańców Podgórza, jego władze wraz z krakowskimi wydały ustawę o połączeniu miasta z Krakowem. Dzisiejsze nowoczesne Podgórze doczekało się rzeszy swoich wiernych miłośników, świadomych aktywistów miejskich. Prowadzą oni działania integracyjne, redagują portale internetowe poświęcone historii i teraźniejszości Podgórza. Jeden z nich uznał biurowiec ASCO za przykład wzorowej rewitalizacji tkanki miejskiej, co niezwykle wysoko sobie cenimy, na równi z innymi honorami, które spotkały gmach, jak m. in. finał plebiscytu „Dziennika Polskiego” na najlepszy budynek dwóch ostatnich dekad.

Samo bezpośrednio sąsiedztwo budynku biurowego ASCO jest niezwykle wymagające z punktu widzenia historii. Sąsiadujący plac Bohaterów Getta, zwany dawniej placem Zgody, a wcześniej Małym Rynkiem, znany jest z tragicznych wydarzeń, które rozegrały się tu w czasach ostatniej wojny, głównie w roku 1942. Przebiegał tu mur getta i to stąd niemieccy okupanci wywozili krakowskich Żydów do obozów zagłady. Przy placu znajdowała się prowadzona przez Tadeusza Pankiewicza „Apteka pod Orłem”, która stanowiła coś w ro-

Zdjęcie archiwum Biura Architektonicznego Banicy i Szramowicz | Mikolaj Kotus

dzaju centrum pomocy polskiego ruchu oporu prześladowanym obywatelom narodowości żydowskiej. Te okropne lata zyskały upamiętnienie w postaci udanej rewaloryzacji placu, projektu architektów Piotra Lewickiego i Kazimierza Łataka. Nieopodal, po drugiej stronie linii kolejowej, austriacki przemysłowiec Oskar Schindler prowadził fabrykę „Emalia”, w której ukrywał swych żydowskich pracowników, co stało się kanwą słynnego filmu Stevena Spielberga „Lista Schindlera”. Wreszcie, biurowiec ASCO graniczy z zabudowaniami dawnego składu solnego. To tu w dniu 18 sierpnia 1946 roku wraz ze swymi żołnierzami bazował legendarny podhalański partyzant Józef Kuraś „Ogień”, gdy zorganizował akcję rozbitcia i opanowania więzienia św. Michała w Krakowie, w rezultacie czego uwolniono kilkudziesięciu więzionych przez UB żołnierzy AK, WiN i NSZ. Miasto Kraków zamierza urządzić tu muzeum poświęcone pamięci Żołnierzy Niezłomnych.

Inne wyróżniki obiektu

Przy planowaniu budynków biurowych zasadnicze znaczenie ma zapewnienie odpowiedniego komfortu i higieny pracy umysłowej: ergonomia przestrzeni, dobre nasłonecznienie, modulowanie psychofizycznego klimatu wnętrza elementami brise-soleil, piękny widok. W biurowcu ASCO SA okna typu we-neckiego, wszystkie z portfenetrami, dają użytkownikom wspaniałą panoramę na Bulwary Wiślane, Kazimierz i Stary Kraków. Sprawiają, że budynek jest słoneczny. Dodatkowo na ostatniej kondygnacji budynku zaprojektowano tarasy. Dużą rolę dla najemców, w związku z potrzebami nowoczesnej gospodarki, odgrywa elastyczność planu, możliwość swobodnego kształtowania przestrzeni biurowych.

W opinii inwestorów i projektantów gmachu nowoczesne, wyrafinowane pod względem estetycznym i technicznym obiekty stanowią przyszłość kształtującego się w Krakowie rynku obiektów biurowych.

dr arch. Rafał Barycz
dr arch. Paweł Saramowicz

O AUTORACH:

Rafał Barycz i Paweł Saramowicz są jednymi z najwybitniejszych polskich architektów, doktorami nauk technicznych w specjalności projektowania architektury mieszkaniowej i użyteczności publicznej. W 1991 założyli w Krakowie Biuro Architektoniczne Barycz i Saramowicz. Zaprojektowali i zrealizowali kilkadziesiąt innowacyjnych budynków z segmentu architektury użyteczności publicznej, mieszkaniowej wielorodzinnej, willowej i rezydencjalnej, edukacji, sportu i rekreacji, przemysłu i handlu, jak również wnętrz. Za twórczość architektoniczną zostali uhonorowani licznymi nagrodami architektonicznymi, w tym m.in. Nagrodą Główną Stowarzyszenia Architektów Polskich SARP „Projekt Roku” (dwukrotnie), Top Builderem, Nagrodą Województwa Małopolskiego im. Stanisława Witkiewicza, Honorową Nagrodą Publicystyki miesięcznika „Architektura”, i in.

Twórczości Barycza i Saramowicza poświęconych jest kilkadziesiąt publikacji w literaturze fachowej w kraju i na świecie, w tym w najważniejszych magazynach architektonicznych, jak „Archdaily”, „Archello”, „Hise”, „Architizer”, „Platforma Architectura”, oraz w licznych monografiach.

W 2002 roku byli współtwórcami Wydziału Architektury i Sztuk Pięknych Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, gdzie prowadzą mistrzowską klasę projektową. Są promotorami kilkadziesiątu prac dyplomowych. Ogłosili kilkadziesiąt publikacji w kraju i za granicą, poświęconych zagadnieniom nowoczesnego projektowania architektonicznego.

Rafał Barycz jest m.in. członkiem Miejskiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej w Krakowie oraz Kapituły Konkursu dla Młodych Architektów miesięcznika „Builder”. [Red.]

“PIĘKNO JEST
BLĄSKIEM
PRAWDY”
ŚW. AUGUSTYN
Z HIPPONY

